

„Už se to děje.“ Veřejné slyšení o potlačování svobody projevu na sociálních sítích, návrhy řešení

- CZ24 News | 8. prosince 2022

ČESKO: „Nikdo nemůže zpochybňovat, že globální sítě se staly důležitým fórem veřejné diskuse, ale staly se také fórem politickým. Otázkou je, zda do jejich obsahu nezasahuje politický vliv,“ řekla v úvodu veřejného slyšení členka Petičního výboru poslanecké sněmovny Mgr. Nina Nováková (KDU-ČSL).

Podle iniciátorů petice Proti potlačování svobody slova na sociálních sítích politické vlivy skutečně zasahují do činnosti a obsahu sítí, jako jsou Twitter nebo Facebook či YouTube, což je dle nich dnes již nepochybný a doložený fakt. Jinými slovy probíhá cenzura obsahu na žádost politických uskupení, mazání příspěvků a blokování účtů.

Podle Vlastimila Veselého, předsedy Společnosti pro obranu svobody projevu ([SOSP](#)), je svoboda projevu na sociálních sítích „jedním z neklíčovějších témat pro nadcházející dobu, protože může ohrozit demokracii v České republice“, přičemž již [prokazatelně ovlivnila](#) výsledek prezidentských voleb v USA v roce 2020.

„Mysleli jsme, že platformy cenzurují samy ze své vůle, ale ukázalo se, že podléhají politickému vlivu, který je k cenzuře úkoluje,“ uvedl během slyšení Daniel Vávra, předseda správní rady SOSP. „Nejenom že to hrozí, ale už se to děje. Čelíme největší hrozbě ztráty demokracie od roku 1989. Podle ústavy je cenzura nepřipustná. Navrhujeme několik přístupů, jak současnou situaci řešit.“

Zástupci vládních úřadů.

Petiční výbor Poslanecké sněmovny.

Iniciátoři petice.

Veřejné slyšení v Poslanecké sněmovně na základě podání petice na obranu svobody projevu na sociálních sítích Společností pro obranu svobody projevu (SOSP) 6. prosince 2022. (Milan Kajínek / The Epoch Times)

Návrhy na možná řešení

Prvním z důležitých kroků, které SOSP navrhuje, je zákonem přinutit technologické společnosti, aby si v České republice zřídily pobočku (odpovědný subjekt), která bude právně zodpovědná za činnost platformy. Bude možné ji žalovat, předvolat její zástupce před parlamentní výbory nebo pobočku účinně pokutovat a pokutu vymáhat v rámci českého právního systému.

Dalším z kroků je zabezpečit, aby mohly být blokovány pouze takové příspěvky, které porušují zákony České republiky. Podle SOSP není možné, aby byly mazány a blokovány příspěvky, které nijak neporušují zákon, neboť tím dochází k porušování Ústavy, která garantuje svobodu slova a svobodu projevu. SOSP sesbírala více než 700 případů omezování svobody projevu českých uživatelů na sociálních sítích, z čehož podle jejich analýzy porušují zákon „pouze jednotky z nich“.

Hrozby

Platformy jako Facebook, Twitter, Instagram nebo YouTube používá většina českých uživatelů internetu.

Platformy, které vlastní společnost Meta, využívá: Facebook (5 milionů) a Instagram (5 milionů) občanů ČR. Platformu Twitter (přes 400 tisíc hlavních společenských influencerů) a platformu YouTube vlastněnou společností Google 6 milionů obyvatel ČR.

Běžný proces rozhodování vychází z toho, jaké informace dostáváme. Pokud nám bude něco zatajeno nebo budou umlčeni ti, kteří přinášejí zprávy o událostech ve společnosti, které jsou někomu „nepohodlné“ nebo mají jiné názory než „někdo“, potom bude rozhodovací proces člověka přirozeně ovlivněn, neboť vychází pouze z toho, co je mu známo.

Demokracie se demonstruje mimo jiné svobodnými volbami. Volba probíhá na základě rozhodnutí,

kteřé vzniká ze získaných informací, otevřeně diskuse a tedy na základě svobody projevu a svobodného přístupu k informacím. Pokud někdo omezí šíření informací o některých politických kandidátech, jak se to prokazatelně stalo například v USA v roce 2020, ovlivní tím rozhodování voličů a výsledek voleb.

„Naše petice vznikla právě proto, že platformy mažou legální příspěvky, které neporušují zákony naší země. A to je ten problém,“ říká Vlastimil Veselý z SOSP.

Na Facebooku proběhlo před dvěma lety 22,5 milionu zásahů do obsahu za jeden kvartál, což je desetkrát více než v roce 2018. Dnes se počet zásahů za kvartál ještě minimálně zdesetinásobil. „Zda to považujeme za normální, a zda je to pro demokracii prospěšné, nechávám na vás,“ dodává Veselý.

Majitelé platform mají velkou moc. Dnes už je můžeme srovnávat s politickou mocí, farmaceutickým průmyslem, ropným nebo zbrojním průmyslem. Mají dominantní pozici v oblasti veřejné diskuse.

Zástupci SOSP uvedli, že neobhajují „absurdní formy svobody slova“, ale zastávají názor, že „svoboda slova je vymezena zákonem, zákon má být dodržován“.

Další důležitou skutečností je, že digitální platformy nejsou média. Nemají redakce a nenesou odpovědnost za obsah médií, která na platformách sdílejí své články. Digitální platformy pouze distribuují uživatelský obsah. Nenesou za něj odpovědnost a nemají tedy ani důvod jejich obsah blokovat, pokud neporušuje zákon.

Průzkum, který proběhl v Dánsku, ukázal, že platformy smazaly na 2 400 postů konzervativních politiků pod záminkou, že se jednalo o nenávistné komentáře, přičemž zákon porušovalo pouze 11 z nich. V podobném duchu probíhalo omezování konzervativních osobností a politiků v USA během prezidentských voleb a po volbách v roce 2020.

Státy jako Texas, Florida, Polsko nebo Maďarsko vedou platformy k tomu, aby respektovaly zákony jejich zemí. V USA tyto iniciativy čelí překážkám, které jim staví Demokratická strana USA, která „shodila ze stolu“ návrh Floridy o postupu proti nezákonným zásahům platform do svobody slova.

„Ochrana“ proti dezinformacím

Dalším tématem byly snahy vlády o regulování obsahu platform na základě vyhodnocování toho, zda je něco pravda nebo není, a tím „chránit občany před dezinformacemi“.

Tento postoj již byl nespočetněkrát kritizován, protože jak ve vědeckých kruzích, tak ve všech dalších částech společnosti neustále dochází k posouvání znalostí a často jsou informace jeden den označeny za dezinformaci nebo „konspirační teorii“ – a o něco později se ukáží jako pravdivé.

V současné době můžeme zmínit několik takových případů. Například vyšetřování původu viru SARS CoV-2 ve spojitosti s wuchanskou virologickou laboratoří v Číně, údajná spolupráce Donalda Trumpa s Ruskem v roce 2016 nebo údajná dezinformace o laptopu Huntera Bidena před volbami v roce 2020.

Přestože se téměř rok pracovalo na tom, aby byly potlačeny všechny hlasy a informace, které poukazovaly na to, že původ viru není přirozený a mohl uniknout z wuchanské laboratoře, o rok později všechny deníky a zdroje pod tlakem důkazů otočily a začaly hovořit o velice pravděpodobné možnosti, že virus unikl z laboratoře a byl geneticky upravený.

Podobně to bylo s údajnou spoluprací Trumpa s Ruskem, která se neprokázala ani

po několikaměsíčním vyšetřování, které iniciovala opoziční politická strana. Informace z laptopu Huntera Bidena i celý článek deníku The New York Post se ukázaly jako pravdivé, navzdory tomu, že byly před volbami silně cenzurovány a mazány na popud vládních úřadů pod záminkou, že se jedná o „ruské dezinformace“.

Z těchto a mnoha dalších příkladů je často snaha státu o omezování svobody projevu označována za budování „ministerstva pravdy“ nebo „hvězdné komory“, které budou občanům vysvětlovat a určovat, čemu mohou a čemu nemohou věřit, co je pravda a co není, a omezovat ty, kteří jejich „pravdu“ zpochybňují.

„Mějte se na pozoru před tím, kdo vám říká, že chce cenzurovat informace ve váš prospěch,“ říká Daniel Vávra z SOSP. „Politická reprezentace si myslí, že lidé jsou příliš hloupí na to, aby sami pochopili obsah, a měl by pro ně být vytříděn. Lidé nejsou hloupí, a čím více je omezujete, tím méně vám věří.“

Podle poslankyně Niny Novákové by „vláda neměla ustanovovat boj proti vágně definovaným problémům jako dezinformace a hate speech“.

Co bude dál

Návrhy a iniciativa SOSP získaly sympatie některých poslanců přítomných na slyšení, kteří si vyžádali zaslání materiálů a zdrojů o případech omezování svobody slova na sociálních sítích a nabídli pomoc při vytváření případné legislativy, která by svobodu slova na technologických společnostech pomohla efektivně vymáhat a zabezpečit.

Problematiku se nyní chystá dále řešit mediální podvýbor a někteří poslanci chtějí toto téma dostat na jednání pléna sněmovny a vypracovat konkrétní návrhy řešení.

úvodní foto: Veřejné slyšení v Poslanecké sněmovně na základě podání petice na obranu svobody projevu na sociálních sítích Společností pro obranu svobody projevu (SOSP) 6. prosince 2022. (Milan Kajínek / The Epoch Times)

AUTOR: MILAN KAJÍNEK

ZDROJ: epochtimes.cz